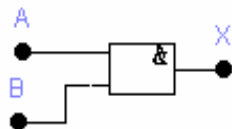

ŠOLSKI CENTER Novo mesto
Višja strokovna šola
Šegova ulica 112, 8000 Novo mesto

AVR vaje 1/3
(delovno gradivo-prosojnice)
Boris PLUT

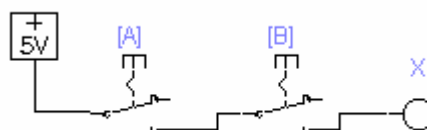
OSNOVNE LOGIČNE FUNKCIJE

IN (konjunkcija):

$$X = A \cdot B$$

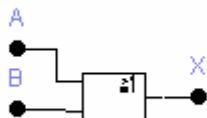
$$(X = A \wedge B)$$

A	B	X
0	0	0
0	1	0
1	0	0
1	1	1

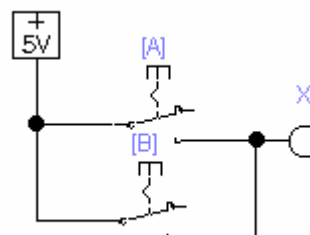
Luč sveti, ko je sklenjeno stikalo A **IN** B.

ALI (disjunkcija):

$$X = A + B$$

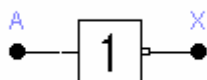
$$(X = A \vee B)$$

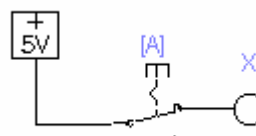
A	B	X
0	0	0
0	1	1
1	0	1
1	1	1

Luč sveti, ko je sklenjeno stikalo A **ALI** B.

NE (negacija):

$$X = \overline{A}$$

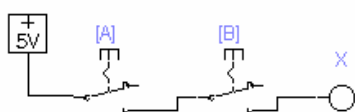

A	X
0	1
1	0

Luč sveti, ko stikalo A **NI** pritisnjeno.

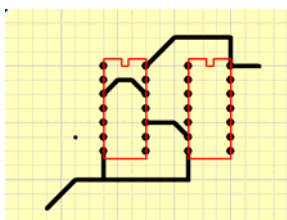
VRSTE ELEKTRIČNIH KRMILIJ

KONTAKTNA
(relejna)

BREZKONTAKNT
A
(polprevodniška)

OŽIČENA

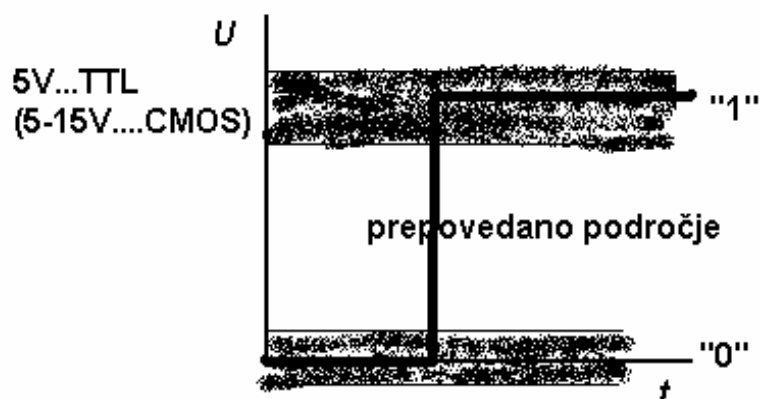

PROGRAMIRNA
(PLC)

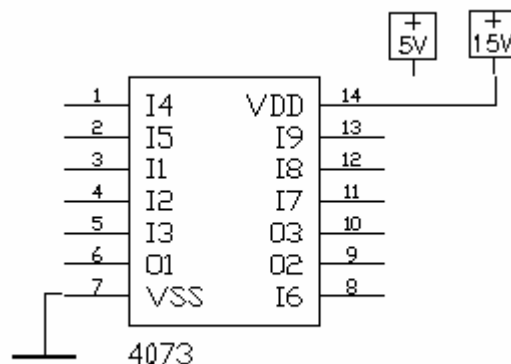
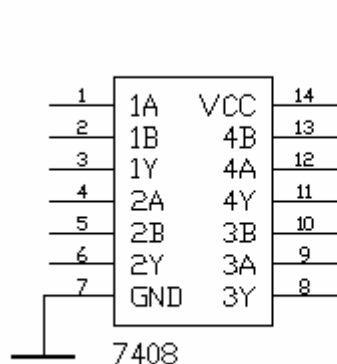

LOGIČNA VEZJA

Logika:

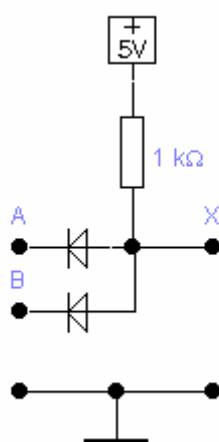
Integrirana logična vezja: (glej fotokopijo kataloga)

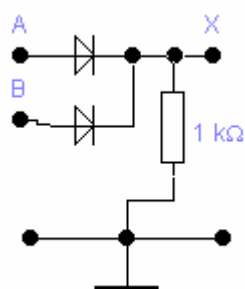
TTL

CMOS

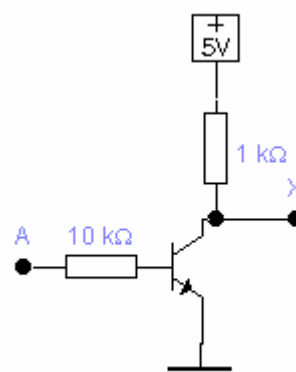
Izvedba logičnih funkcij s polprevodniki:

IN

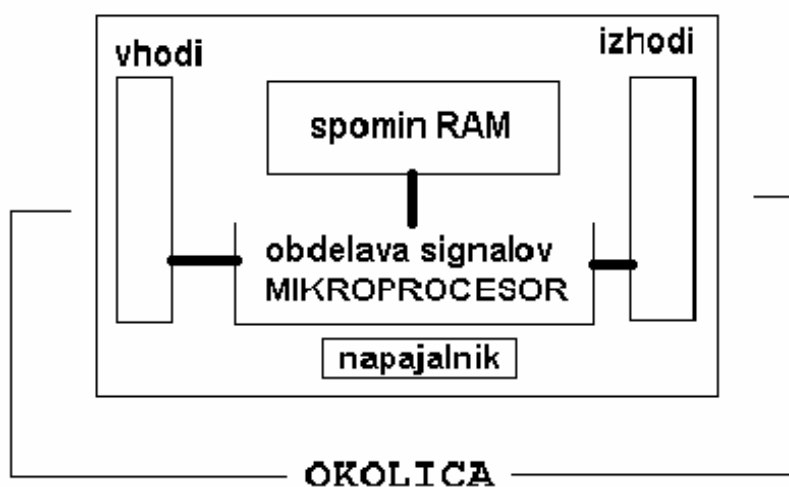

ALI

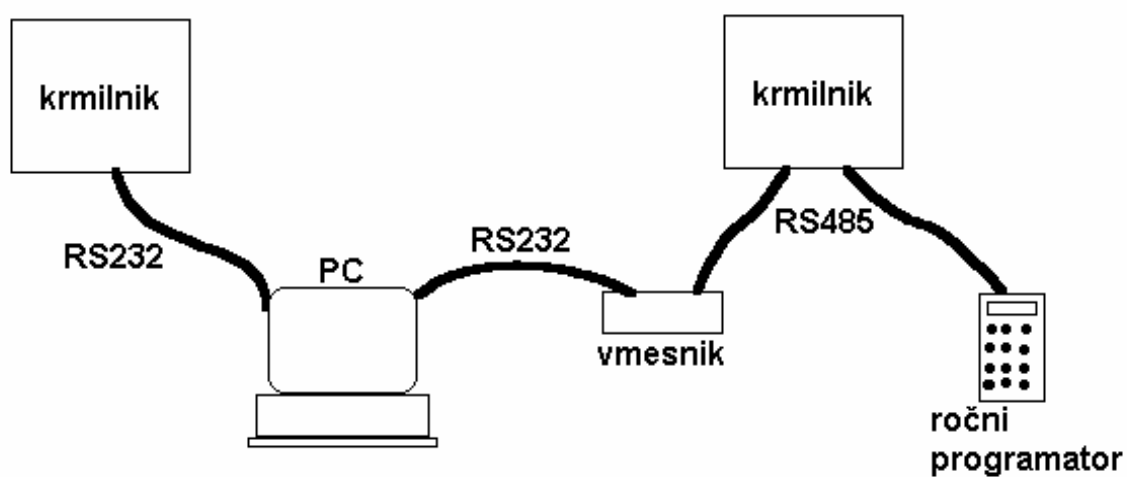

NE

PROGRAMIRNI KRMILNIK

Način programiranja

VAJA:

SINTEZA IN ANALIZA
KRMILJA:

SINTEZA

Besedni opis Problema
izjavnostna tabela (tabela stanj)
(okrajšava)
LOGIČNI IZRAZ
LOGIČNO VEZJE
preizkus vezja

ANALIZA

logično vezje
logični izraz
izjavnostna tabela

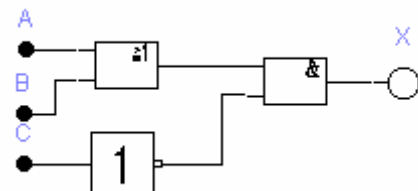
Zgled:

1. Nariši logično vezje, katerega
opisuje logični izraz!

$$X = (A + B) \cdot \bar{C}$$

Zgled:

Analiziraj podano vezje!

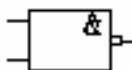
2. Nariši logično vezje, ki ustreza
izjavnostni tabeli!

A	B	X
0	0	0
0	1	1
1	0	1
1	1	0

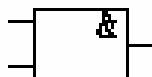
3. Luč naj posveti v primeru, ko
je izmed dveh stikal sklenjeno
samo eno stikalo!

VAJA: ANALIZA

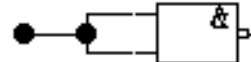
Ugotovi, katera logična vezja opravljajo ista opravila (imajo enako izjavnostno tabelo!)

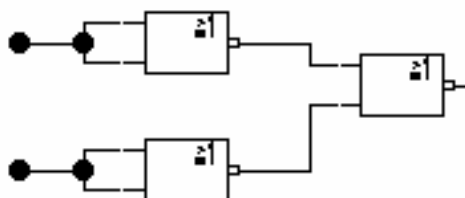
a)

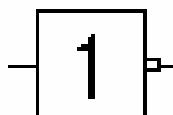
b)

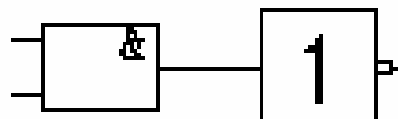
c)

d)

e)

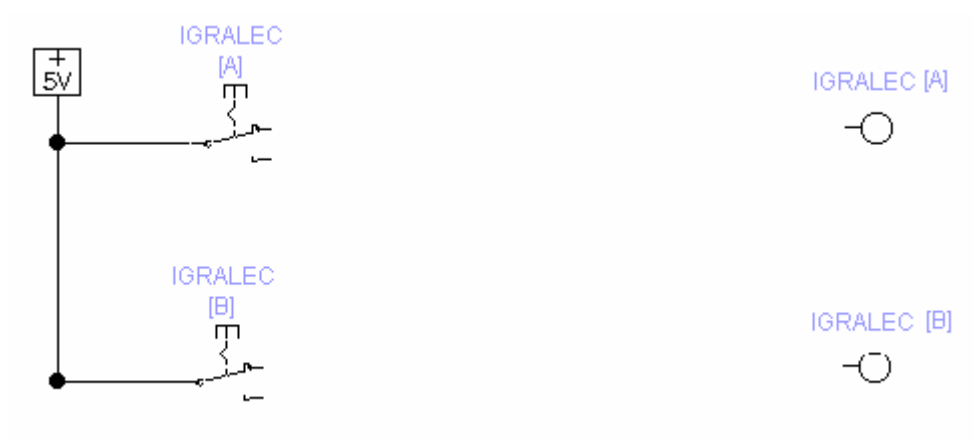

f)

VAJA:

ZAPAHOVANJE ("kviz" dva igralca)

Reaiziraj vezje, ki signalizira, katero od dveh stikal je bilo prvo sklenjeno!

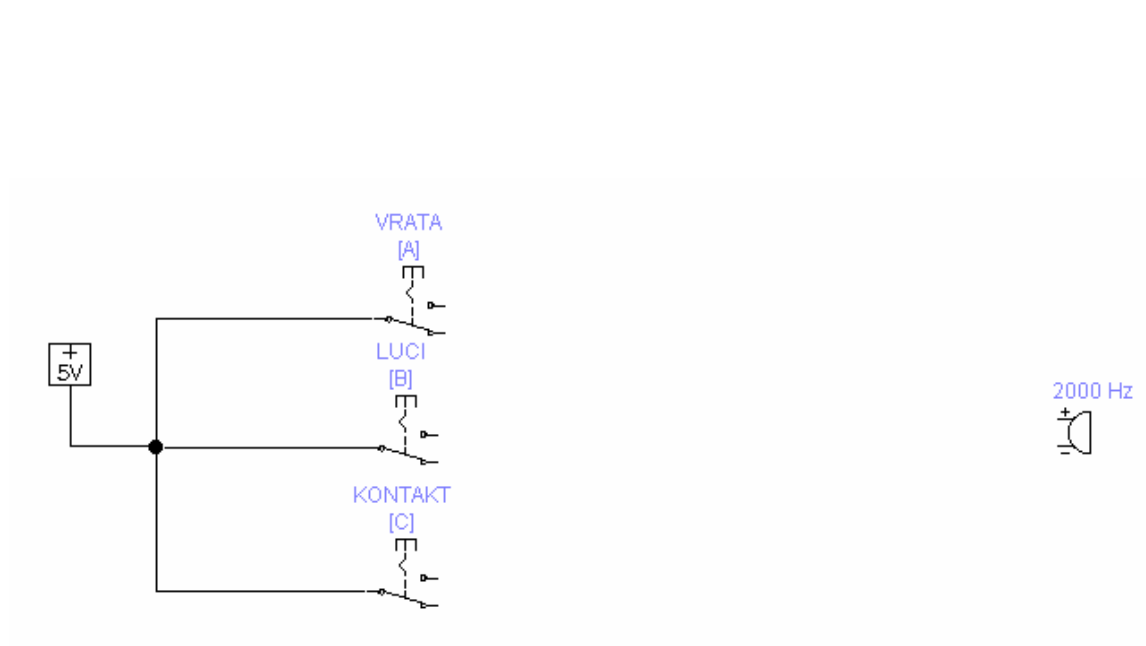

Nadgradnja:

- več igralcev

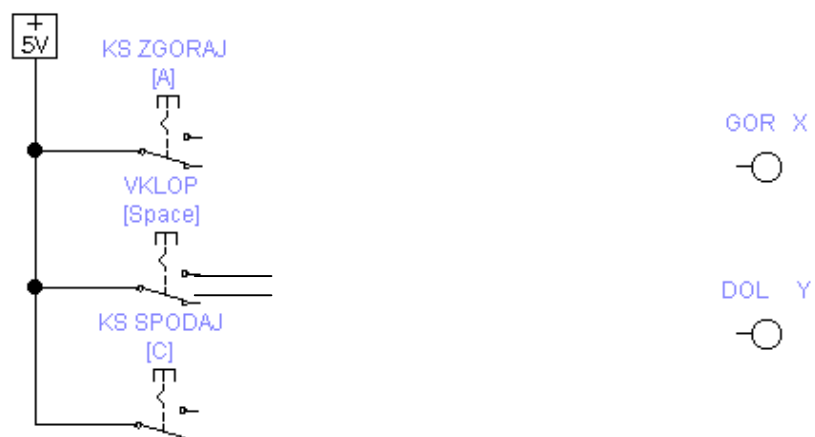
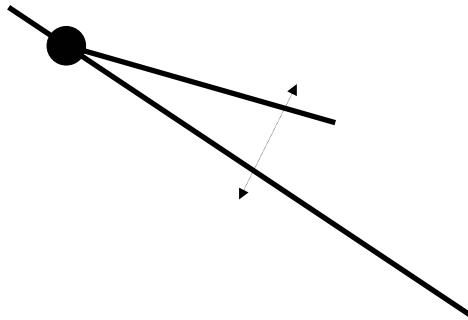
VAJA:

Realiziraj logični del krmilja za vklop signalizacije "prižganih luči" na avtomobilu!

Vaja:

Realiziraj logično vezje za odpiranje in zapiranje kupole (npr. v VEP)

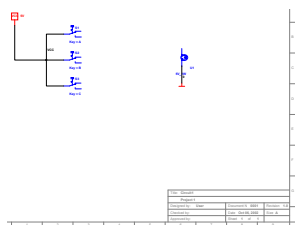
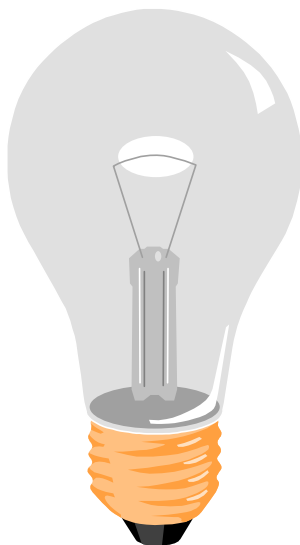

- Realiziraj, da okno zaustaviš na vmesnih položajih?
- ????

VAJA: KOMBINACIJSKO KRMILJE

LUČ NAJ POSVETI V PRIMERU, KO STA IZMED TREH STIKAL

1. SAMO DVE SKLENJENI
2. VSAJ DVE SKLENJENI

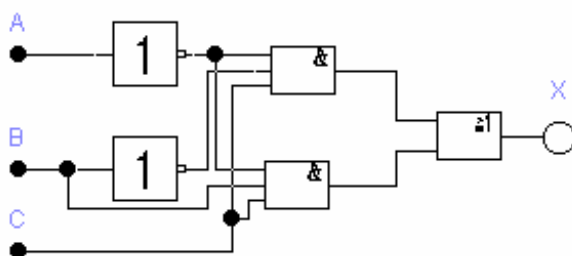

OKRAJŠAVA LOGIČNIH FUNKCIJ

Primer:

A	B	C	X
0	0	0	0
0	0	1	1
0	1	0	0
0	1	1	1
1	0	0	0
1	0	1	0
1	1	0	0
1	1	1	0

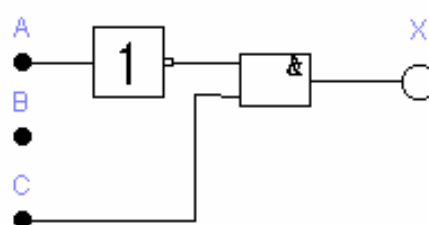
$$X = \overline{A} \cdot \overline{B} \cdot C + \overline{A} \cdot B \cdot C$$

$$X = \overline{A}\overline{B}C + \overline{A}BC = \overline{A}C(\overline{B} + B)$$

$$(\overline{B} + B) = 1$$

$$X = \overline{A}C$$

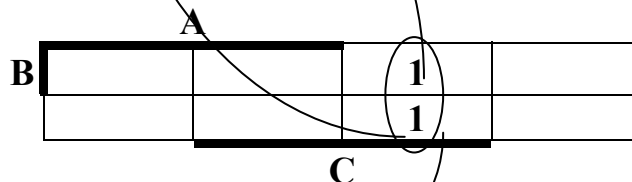

Okrajšava logičnih funkcij (Veitchev diagram)

primer:

A	B	C	X
0	0	0	0
0	0	1	1
0	1	0	0
0	1	1	1
1	0	0	0
1	0	1	0
1	1	0	0
1	1	1	0

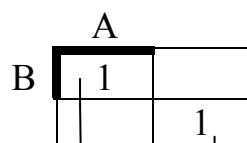
Veitchev diagram

OKRAJŠAN LOGIČNI IZRAZ:

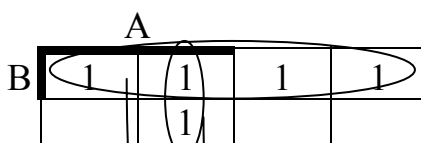
$$X = \overline{A}C$$

2 SPREMENLJIVKI

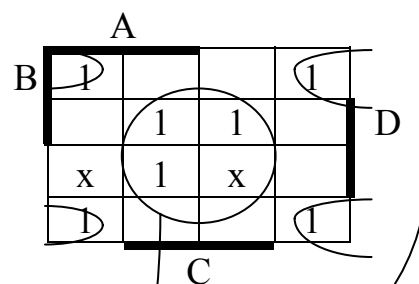
$$X = AB + \overline{A} \cdot \overline{B}$$

3 SPREMENLJIVKE

$$X = B + AC$$

4 SPREMENLJIVKE

$$X = CD + \overline{C} \cdot \overline{D}$$

Pravila:

- zajamemo lahko množico 2, 4, 8, 16... »1« (vodoravno in navpično)
- že zajete »1« lahko zajamemo večkrat
- x = poljubno stanje (»0« ali »1«)

ZGLED: kombinacijsko krmilje

SIGNALIZACIJA PREOBREMENITVE

Lučka naj posveti, ko je obremenitev večja kot 5 kW!

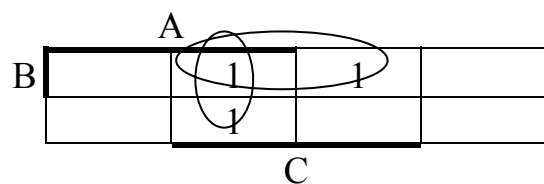
(A) $P_1 = 2 \text{ kW}$

(B) $P_2 = 3 \text{ kW}$

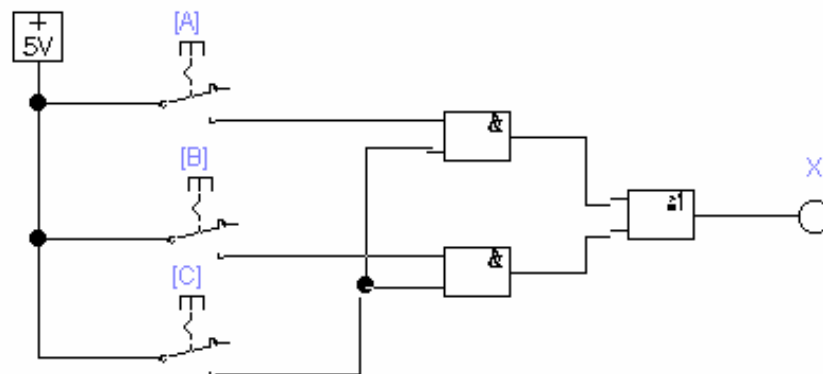
(C) $P_3 = 4 \text{ kW}$

(X) $P_{\text{MAX}} > 5 \text{ kW}$

A	B	C	X
0	0	0	0
0	0	1	0
0	1	0	0
0	1	1	1
1	0	0	0
1	0	1	1
1	1	0	0
1	1	1	1

$$X = AC + BC$$

Naloga:

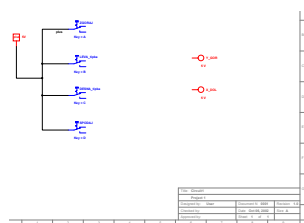
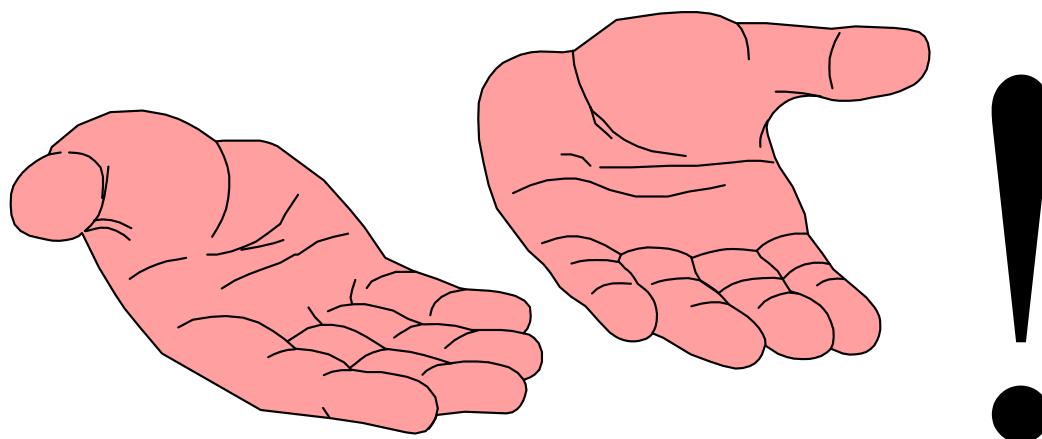
- Ali se da vezje narisati krajše?
- Realiziraj nalogo za več spremenljivk!

Π ??

VAJA:

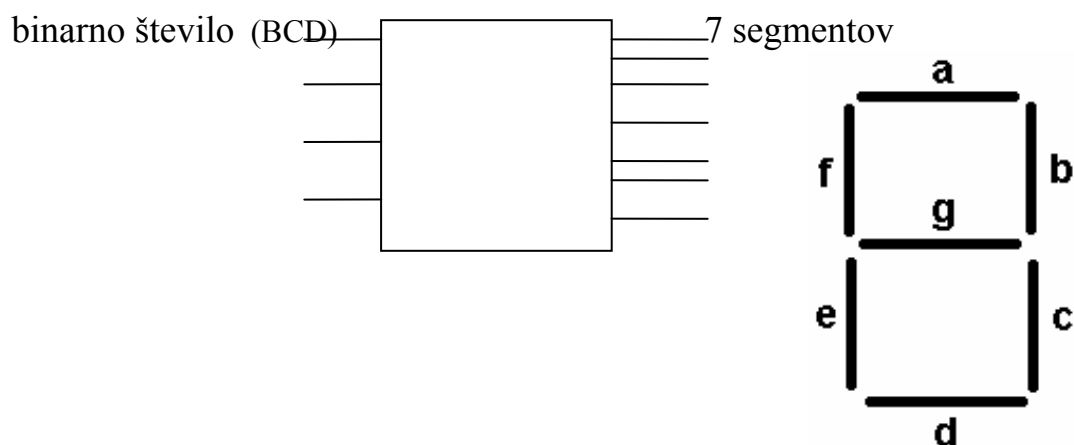
REALIZIRAJ LOGIČNI DEL KRMILJA ZA STISKALNICO!

Upoštevaj dvoročni vklop!

Vaja: kombinacijsko krmilje

BCD -> 7seg pretvornik

štev.	BCD				7 segm.						
	A	B	C	D	a	b	c	d	e	f	g
0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	0
1	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0
2	0	0	1	0							
3	0	0	1	1							
4	0	1	0	0							
5	0	1	0	1							
6	0	1	1	0							
7	0	1	1	1							
8	1	0	0	0							
9	1	0	0	1							
	1	0	1	0	x	x	x	x	x	x	x
	1	0	1	1	x	x	x	x	x	x	x
	1	1	0	0	x	x	x	x	x	x	x
	1	1	0	1	x	x	x	x	x	x	x
	1	1	1	0	x	x	x	x	x	x	x
	1	1	1	1	x	x	x	x	x	x	x

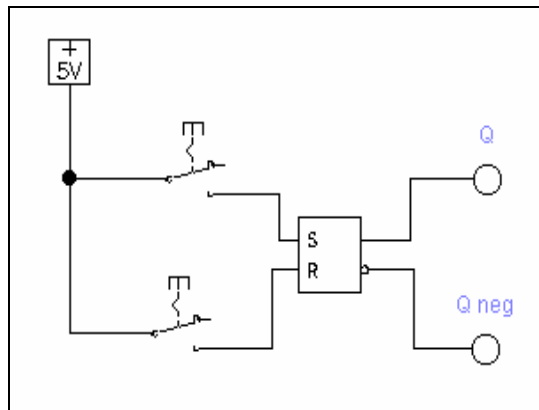
Izpolni tabelo in realiziraj logično vezje za dva segmenta!

Uporabnost:

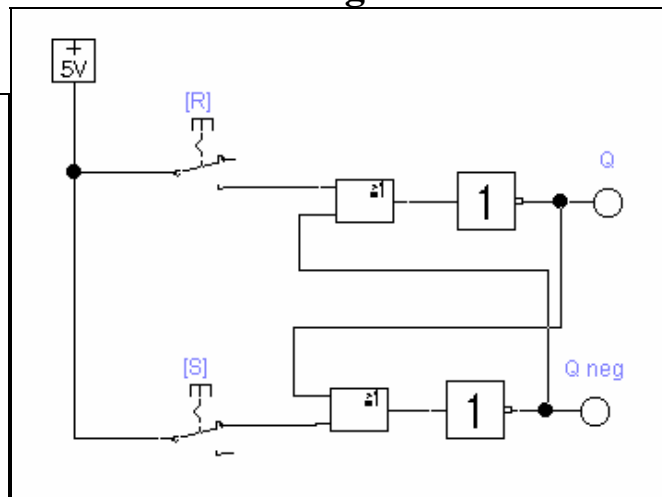
- Uporabi številčni prikaz za označbo nadstropja (dvigalo)
- Številčni prikaz pri »kvizu«
- ????

SPOMINSKO VEZJE (RS flip-flop)

simbol

notr. zgradba

Karakteristična tabela

R	S	Q(n+1)
0	0	Q(n)
0	1	1
1	0	0
1	1	X

prepovedano stanje

Vzbujalna tabela

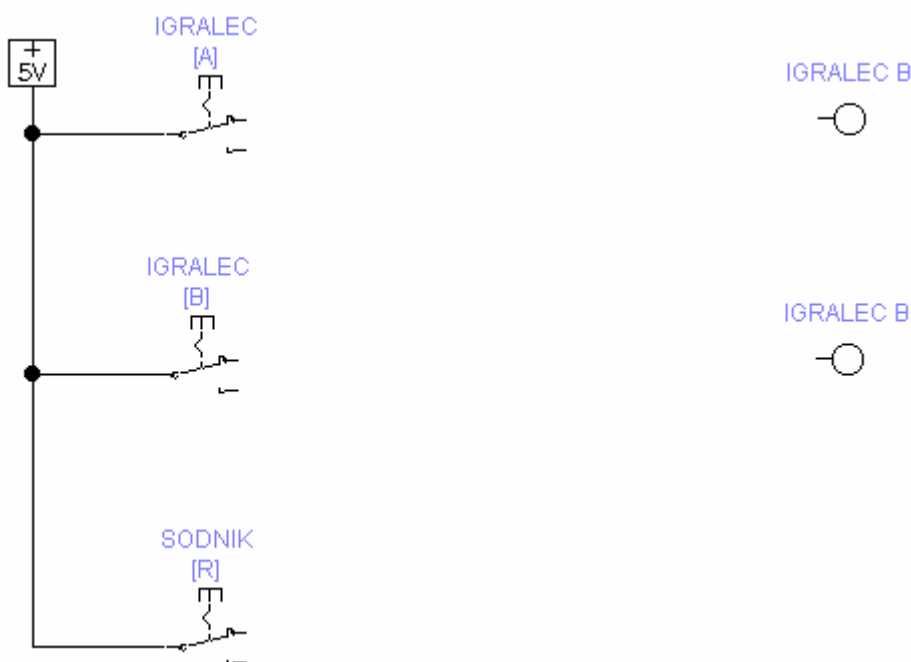
Q(n)	Q(n+1)	R	S
0	0	x	0
0	1	0	1
1	0	1	0
1	1	0	x

- Uporabi flip flop za vklop in izklop naprave
- Možnost uporabe RS flip flopa
- ????

VAJA:

ZAPAHOVANJE DVEH POMNILNIKOV S PREDHODNIM BRISANJEM

Reaiziraj vezje, ki signalizira, katera od dveh tipk je bila prva sklenjena!

Obrazložitev:

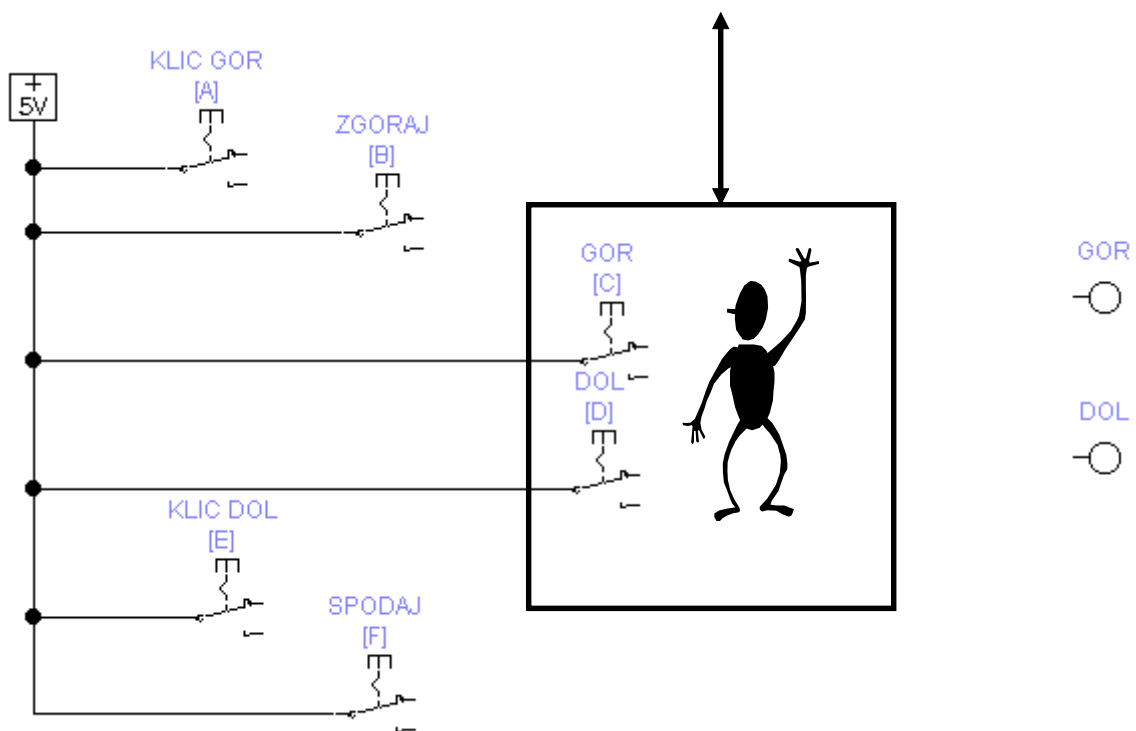
Preprečiti je potrebno, da v primeru, ko je en pomnilnik vklopljen, je drugega možno aktivirati šele po predhodnem brisanju

op.:Nadgradnja:

- več igralcev
- signalizacija
- številčni prikaz (prekodirnik)
- DVIGALO
- ???

VAJA:

REALIZIRAJ KRMILJE ZA DVIGALO (2 NADSTROPJA)

Obrazložitev:

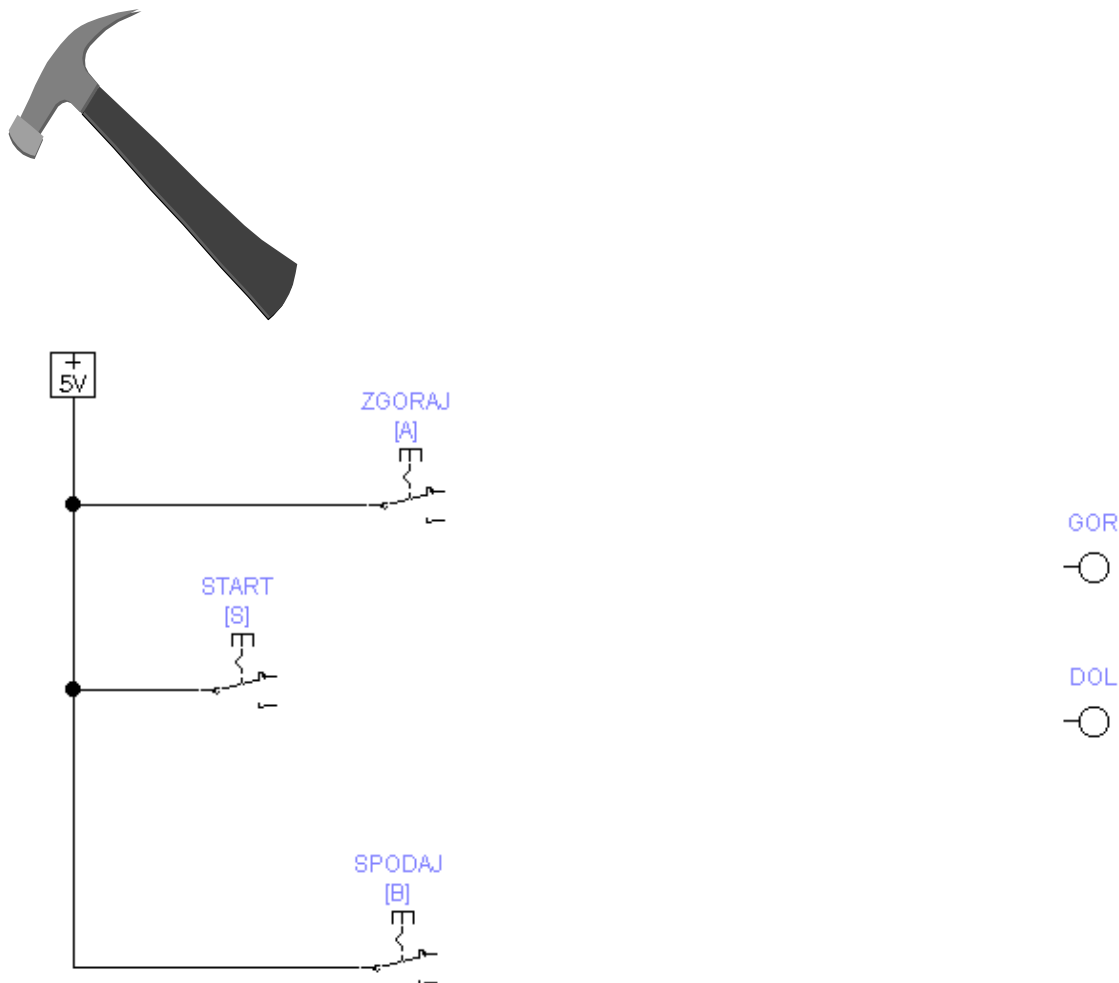
Uporabi princip zapahovanja dveh pomnilnikov (»kviz 2 igralca«)-
ipoštevane prioritete

op.:Nadgradnja:

- odprava pomanjkljivosti (zasilni izklop ...)
- več nadstropij
- številčni prikaz v katerem nadstropju se nahaja dvigalo
- ???

VAJA:

OB PRITISKU NA TIPKO START, SE NAJ STISKALNICA
PREMAKNE NAVZDOL. KO DOSEŽE SPODNJI POLOŽAJ, SE
NAJ SAMODEJNO VRNE V IZHODIŠČNI.

Obrazložitev:

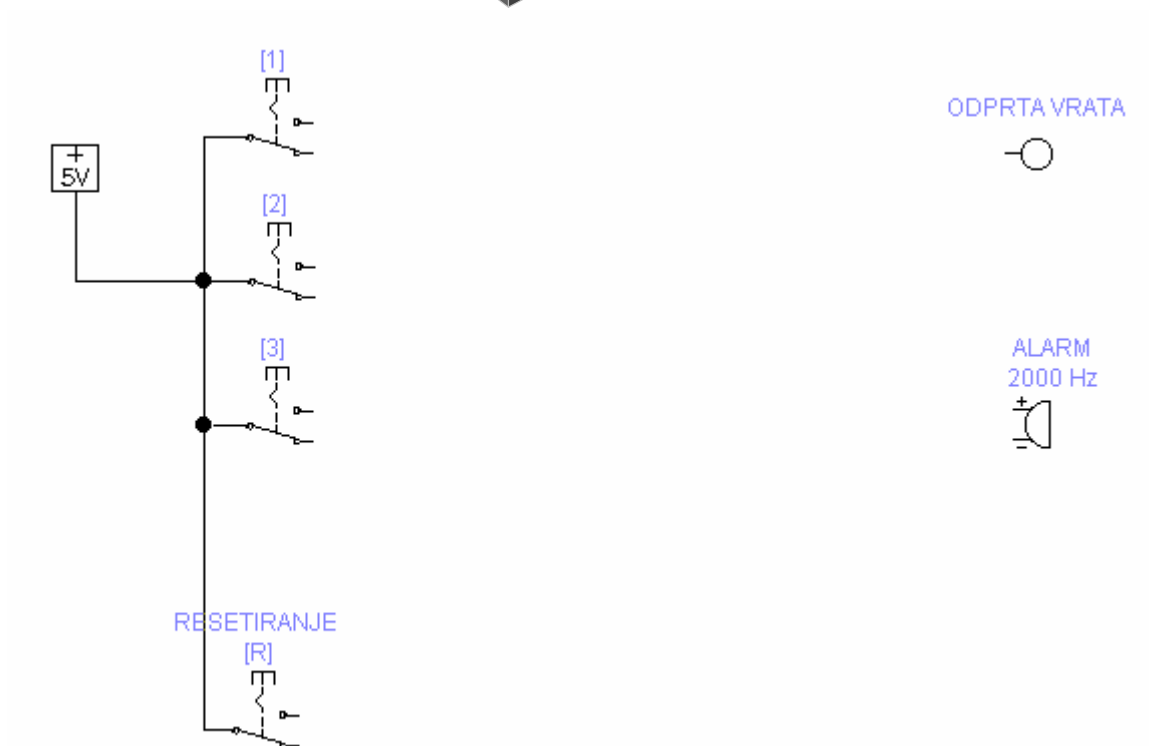
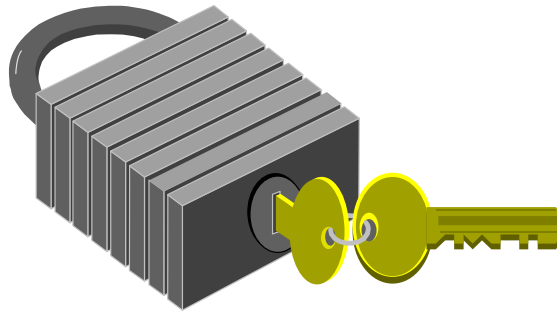
**CIKEL STISKALNICE:
DOL-GOR-USTAVITEV**

op.:Nadgradnja:

- odprava pomanjkljivosti
- predvidi nastavitev časa končnega položaja
- ???

VAJA:

REALIZIRAJ LOGIČNI DEL KRMILJA ZA ELEKTRONSKO KLJUČAVNICO:

Obrazložitev:

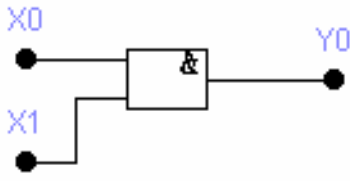
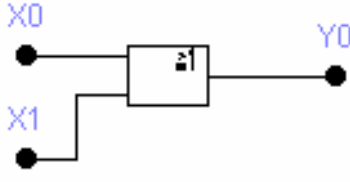
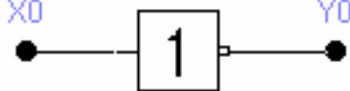
- KODA ZA ODPIRANJE VRAT 1 2 3
- PREDVIDEN ALARM IN IZKLOP ALARMA

op.:Nadgradnja:

- odprava pomanjkljivosti
- priključitev več tipk
- odpiranje s kodo 1 2 3 1
- Področja uporabe principa = APLIKACIJE.
- ???

PROGRAMIRNI KRMILNIK:

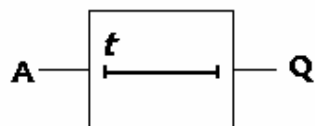
Primer programiranja logičnih funkcij

LOGIČNA FUNKCIJA	mitsubishi	ISKRA (IPK) SIEMENS
	LD X0 AND X1 OUT Y0 END	L I 0.0 A I 0.1 = Q 0.0 EP
	LD X0 OR X1 OUT Y0 END	L I 0.0 O I 0.1 = Q 0.0 EP
	LDI X0 OUT Y0 END	LN I 0.0 = Q 0.0 EP

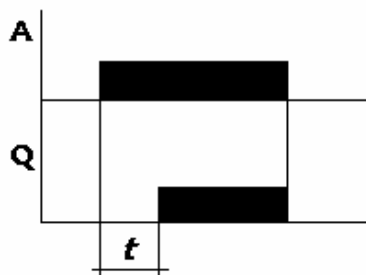
ČASOVNE FUNKCIJE

ZAKASNITEV VKLOPA:

simbol

čas. Diagram

program

IPK

L I 0.0

SR T 1

L K 20

L T 1

= Q 0.0

EP

program

Mitshubishi

LD X0

OUT T1

K20

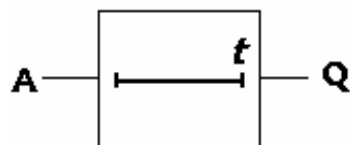
LD T1

OUT Y0

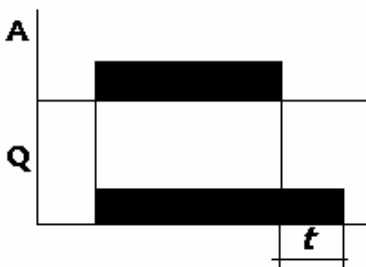
END

ZAKASNITEV IZKLOPA:

simbol

čas. Diagram

program

IPK

L I 0.0

SF T 1

L K 20

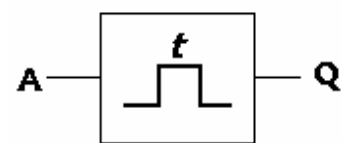
L T 1

= Q 0.0

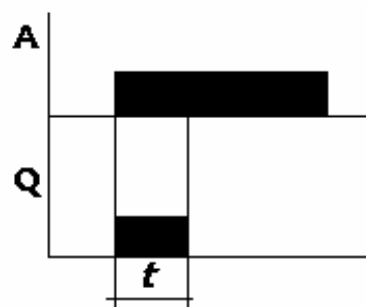
EP

SKRAJŠEVANJE PREDOLGEGA IMPULZA:

simbol

čas. diagram

program

IPK

L I 0.0

SP T 1

L K 20

L T 1

= Q 0.0

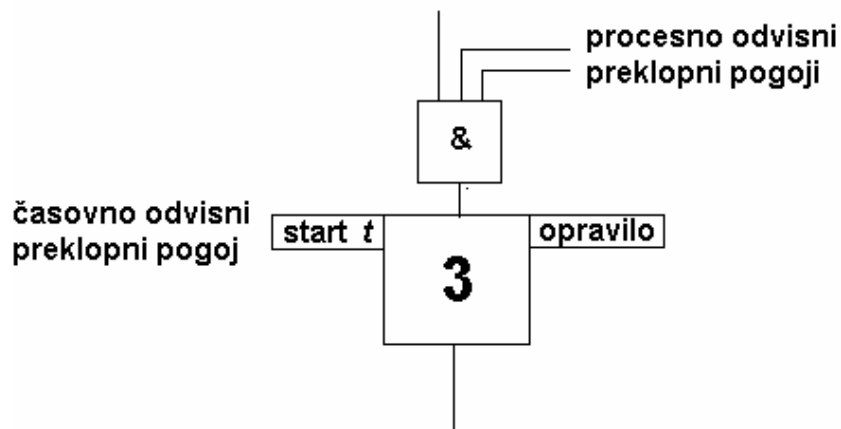
EP

NALOGA:

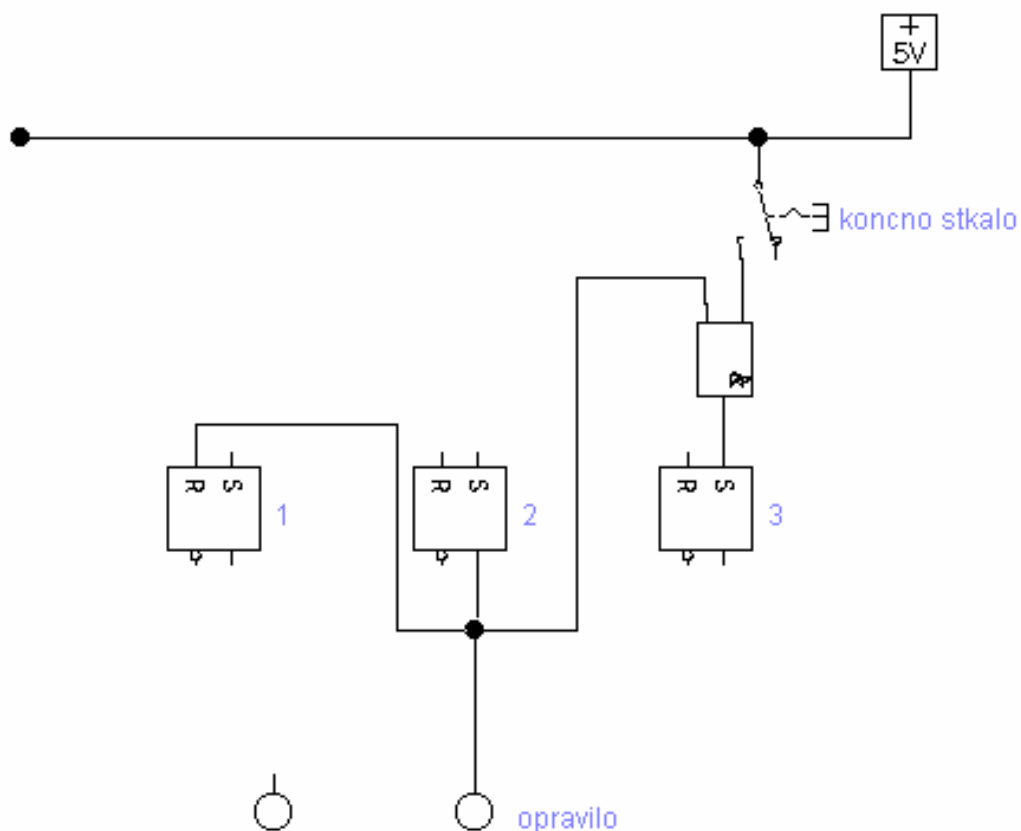
- Primer uporabe posamezne časovne funkcije!
- Električna shema (realizacija)
- utripajoča luč, signalizacija napake.....

KORAČNA KRMILJA

KORAČNI ČLEN

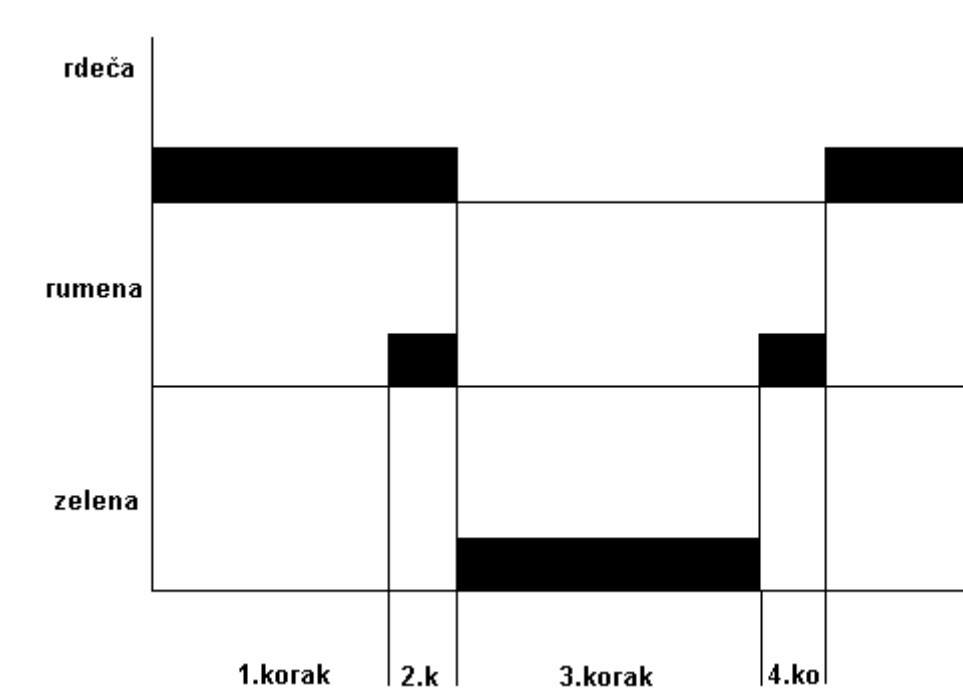
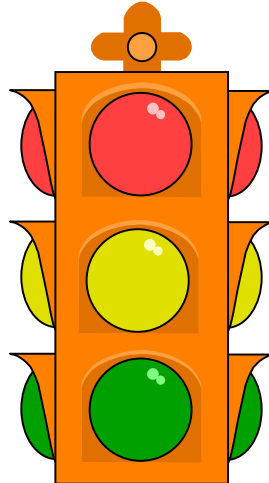

VEZALNA SHEMA KORAČNEGA KRMILJA (princip)

Vaja:**SEMAFOR**

Kot princip koračnega krmilja realiziraj vezje za semafor.

(Isti princip uporabite pri realizaciji krmilja za proizvodno linijo ali pralni stroj)

1. list	2. list	3. list
ŠC Novo mesto Višja strokovna šola	KAZALO (če je potrebno)	UVOD: • opis naloge • ideja itd. • omenite del. org., če ste zaposleni •
Datum Predavatelj Avtor		

4.+? list	list	? list
VSEBINA NALOGE: • skice (fizikalne sheme) • fotografije • načrti • izračuni • tekst (max. 500 besed)	ZAKLJUČEK: • dobre/slabe stvari • možne aplikacije • naprava deluje v •	LITERATURA: • priročniki • članki • učbeniki • teh. navodila • spletne strani •